

JATKOTUTKINTOJEN YLEISET LINJAUKSET

Tutkinnonuudistuksen tukiryhmän esitykset

SISÄLLYS

ESIPUHE

I	TUTKINTOASETUKSEN SÄÄNNÖKSET JATKOTUTKINTOJEN TAVOITTEISTA JA SISÄLLÖISTÄ	5
II	TOHTORIN TUTKINTOA KOSKEVAT LINJAUKSET	6
	Tohtorin tutkinto on ensisijainen jatkotutkinto	6
	Tohtorin tutkinnon laajuus ja mitoitus	6
	Tohtorin tutkintoon kuuluvat opinnot ja niiden laajuus	7
	Jatko-opiskelijaksi valintojen yleiset periaatteet	8
	Arvosteluasteikot	8
	Opintojen ohjaus ja henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS)	9
	Opintojen etenemisen seuranta	10
III	MUIDEN JATKOTUTKINTOJEN LINJAUKSIA	10
	Lisensiaatin tutkinto	10
	Erikoislääkärin, erikoishammaslääkärin ja erikoiseläinlääkärin tutkinto	11
IV	TUTKIJAKOULUJEN JA TIEDEKUNTIEN YHTEISTYÖ TOHTORIKOULUTUKSESSA	11
V	KANSAINVÄLISTEN YHTEISTUTKINTOJEN PERIAATTEET	11
VI	JATKOKOULUTUKSEEN LIITTYVÄ TIEDOTTAMINEN	12
VII	SIIRTYMÄVAIHE JA LINJAUSTEN VOIMAANTULO	12
	Siirtymävaiheen yleiset periaatteet	12
	Linjausten voimaantulo	13

ESIPUHE

Helsingin yliopistossa käynnissä oleva tutkinonuudistus on osa eurooppalaista Bologna-prosessia. Bologna-prosessissa on edetty alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon kehittämisestä jatkokoulutuksen kehittämiseen. Bergenin opetusministerikokouksen julkilausuman (19.5.2005) mukaan yhtenä Bolognan prosessin keskeisenä tavoitteena on tohtorikoulutettavien ja tutkijoiden kokonaismäärän lisääminen Euroopan korkeakoulutusalueella, minkä vuoksi tutkijanuran houkuttelevuutta on edistettävä. Julkilausumassa todetaan, että jatkokoulutettavien liikkuvuutta tulee edistää sekä opintoaloilta toisille että maantieteellisesti. Julkilausuman mukaan jatkokoulutuksessa tarvitaan tohtorihjelmia sekä läpinäkyvää ohjausta ja arviointia. Kansainvälistymisen edistämiseksi pidetään tärkeänä verkostoitumista ja yhteisten ohjelmien luomista. Tohtoritutkinnon normaalina työmääränä pidetään 3-4 vuotta ja tutkintoon tulee sisältyä työelämässä tarvittavia taitoja.

Helsingin yliopistossa Bolognan prosessin mukaista tutkinonuudistusta valmistelevana ryhmänä on toiminut rehtorin vuonna 2003 perustama tutkinonuudistuksen tukiryhmä, jonka työtä johtaa vararehtori Hannele Niemi. Valmistelun eri vaiheissa on käyty keskustelua yliopiston yhteistyöverkostoissa ja tiedekunnissa sekä virallisilla että epävirallisilla foorumeilla. Valmistelussa on hyödynnetty viimeisimmät Korkeakoulujen arviointineuvoston arviointiraportit, opetusministeriön työryhmämuistiot sekä Euroopan komission, LERU:n, EUA:n sekä Bolognan prosessin asiakirjat. Keskeisinä taustamateriaaleina ovat olleet muun muassa:

- PhD Training and the Knowledge-Based Society. An Evaluation of Doctoral Education in Finland. David D. Dill, Sanjit K. Mitra, Hans Siggaard Jensen, Erno Lehtinen, Tomi Mäkelä, Anna Parpala, Hannele Pohjola, Mary A. Ritter, Seppo Saari. Publications of the Higher Education Evaluation Council 1:2006.
- Tohtorikoulutuksen kehittäminen. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:3.
- Tutkijanuratyöryhmän loppuraportti. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:13.

Tutkinonuudistuksen tukiryhmä on keskustellut kaikkien tiedekuntien kanssa jatkotutkintoja koskevista linjauksista. Tiedekuntatapaamisissa käsiteltiin lisäksi kunkin tiedekunnan esille ottamia jatkotutkintoihin liittyviä kysymyksiä. Tukiryhmän ja tiedekuntien keskustelut toteutuivat 9.1.-10.2.2006. Tukiryhmä on muokannut keskustelukierroksen perusteella linjausehdotuksiaan. Useissa tiedekunnissa on jo valmisteltu muun muassa alakohtaisten valmisteluryhmien työskentelyn perusteella jatko-opintojen rakenteita ja sisältöjä koskevia pysyväismääräyksiä. Joissakin tiedekunnissa tarvittavat päätökset on jo tehty.

Tutkinonuudistuksen tukiryhmän keskustelujen ja valmistelun pohjalta on laadittu tässä muistiossa esitetyt ehdotukset yleisiksi jatkotutkintoja koskeviksi periaatteiksi Helsingin yliopistossa. Ehdotetut linjaukset ovat 15.3.2006 konsistorissa hyväksytyn Opetuksen ja opintojen kehittämisohjelman mukaisia.

Tutkinnonuudistuksen tukiryhmä

Vararehtori Hannele Niemi (puheenjohtaja)
Koulutuspoliittinen sihteeri Lari Ahokas, Helsingin yliopiston ylioppilaskunta
Varadekaani Eila Helander, teologinen tiedekunta
Varadekaani Riitta Jallinoja, valtiotieteellinen tiedekunta
Professori Mikael Knip, lääketieteellinen tiedekunta
Yliassistentti Esa Kuismanen, biotieteellinen tiedekunta
Opintoasiainpäällikkö Raija Lahdenperä, käyttäytymistieteellinen tiedekunta
Professori Sari Lindblom-Yläne, Yliopistopedagogiikan tutkimus- ja kehittämissyksikkö
Varadekaani Jouko Lindstedt, humanistinen tiedekunta
Varadekaani Jukka Paakki, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta
Maat.-metsät. yo Anna-Maria Rajala, Helsingin yliopiston ylioppilaskunta
Tiedesihteeri Nina Saris, biotieteellinen tiedekunta
FM, jatko-opiskelija Disa Widell, Helsingin yliopiston ylioppilaskunta
Projektipäällikkö Päivi Aronen (sihteeri), lakimies Hannele Markkanen, suunnittelija Marja Ven-
na, suunnittelija Eeva Sokka, suunnittelija Mervi Palva, kansainvälisten asioiden suunnittelija
Esko Koponen (valmistelijoita)

I TUTKINTOASETUKSEN SÄÄNNÖKSET JATKOTUTKINTOJEN TAVOITTEISTA JA SISÄLLÖISTÄ

Yliopistojen tutkinnoista annetun asetuksen 21.1 §:n mukaan tieteellisen jatkokoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija

- 1) perehtyy syvällisesti omaan tutkimusalaansa ja sen yhteiskunnalliseen merkitykseen sekä saavuttaa valmiudet tutkimusalaansa piirissä itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä ja luoda uutta tieteellistä tietoa;
- 2) perehtyy hyvin oman alansa kehitykseen, perusongelmiin ja tutkimusmenetelmiin; sekä
- 3) saavuttaa sellaisen yleisen tieteenteorian ja tutkimusalaansa liittyvien muiden tieteenalojen tuntemuksen, joka mahdollistaa niiden kehityksen seuraamisen.

Tutkintoasetuksen 22 §:n mukaan tohtorin tutkinnon suorittamiseksi jatkokoulutukseen otetun opiskelijan tulee:

- 1) suorittaa jatkokoulutuksen opinnot;
- 2) osoittaa tutkimusalallaan itsenäistä ja kriittistä ajattelua; sekä
- 3) laatia väitöskirja ja puolustaa sitä julkisesti.

Väitöskirjaksi voidaan hyväksyä myös yliopiston riittäväksi katsoma määrä samaa ongelmakokonaisuutta käsitteleviä tieteellisiä julkaisuja tai julkaistaviksi hyväksytyjä käsikirjoituksia ja niistä laadittu yhteenveto taikka muu vastaavat tieteelliset kriteerit täyttävä työ. Julkaisuihin voi kuulua myös yhteisjulkaisuja, jos tekijän itsenäinen osuus on niissä osoitettavissa.

Tutkintoasetuksen 23 §:n mukaan jatkokoulutukseen otettu opiskelija voi suorittaa lisensiaatin tutkinnon, kun hän on suorittanut yliopiston määräämän osan jatkokoulutukseen kuuluvista opinnoista ja tutkintoon mahdollisesti sisältyvän erikoistumiskoulutuksen. Lisensiaatin tutkintoon kuuluu osana lisensiaatintutkimus, jossa opiskelija osoittaa hyvää perehtyneisyyttä tutkimusalaansa sekä valmiutta itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä. Lisensiaatintutkimukseksi voidaan hyväksyä myös yliopiston riittäväksi katsoma määrä samaa ongelmakokonaisuutta käsitteleviä tieteellisiä julkaisuja tai julkaistaviksi hyväksytyjä käsikirjoituksia ja niistä laadittu yhteenveto taikka muu vastaavat tieteelliset kriteerit täyttävä työ. Julkaisuihin voi kuulua myös yhteisjulkaisuja, jos tekijän itsenäinen osuus on niissä osoitettavissa.

Tutkintoasetuksen 24 §:n mukaan jatkokoulutuksessa suoritettavaan lisensiaatin tutkintoon voi sisältyä erikoistumiskoulutus. Tällöin tutkintoon kuuluu järjestelmällinen teoreettinen ja käytännöllinen syventyminen erikoisalaan, lisensiaatintutkimus omalta erikoisalalta ja erikoisalan ohjattu työkokemus. Lisensiaatin tutkintoon sisältyvän erikoistumiskoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija perehtyy hyvin omaan erikoisalaansa ja saavuttaa kyvyn toimia itsenäisesti omalla erikoisalallaan.

II TOHTORIN TUTKINTOA KOSKEVAT LINJAUKSET

Tutkinnonuudistuksen tukiryhmän valmistelussa keskeisenä lähtökohtana on ollut se, että linjaukset perustuvat Helsingin yliopiston strategiaan valintoihin, kuten esimerkiksi tutkimuspainotteiseen profiiliin. Esityksissä käytetään käsitteitä *jatko-opiskelu* ja *opinnot* laajasti siten, että niillä tarkoitetaan kaikkea jatkotutkintoon tähtäävää opiskelua ja työskentelyä, kuten seminaareja, kursseja, väitöskirjatutkimusta ja työskentelyä esimerkiksi tutkimusryhmässä. Jatko-opiskelu voi tapahtua tutkijakoulussa tai muutoin organisoituna koulutuksena.

Tohtorin tutkinto on ensisijainen jatkotutkinto

Esitys 1:

Helsingin yliopistossa ensisijainen jatkotutkinto on tohtorin tutkinto. Yliopistossa on mahdollista suorittaa myös lisensiaatin tutkinto, joka joillakin aloilla toimii ammatillisena pätevyöitymis- tai erikoistumistutkintona.

Lääketieteen, hammaslääketieteen ja eläinlääketieteen alalla lisensiaatin tutkinto on ylempi korkeakoulututkinto.

Tohtorin tutkinnon laajuus ja mitoitus

Bergenin ministerikokouksen loppuasiakirjassa todetaan, että tohtoritutkintojen laajuus on tällä hetkellä 3-4 vuotta. Kotimaisissa keskusteluissa on esitetty, että tohtorin tutkinnon laajuus voisi olla kokopäivätoimisesti opiskellen neljä lukuvuotta; myös useissa valtakunnallisissa alakohtaisissa valmisteluryhmissä on päädytty suosittelemaan neljän vuoden tavoiteaikaa.

Tavoiteajan määrittäminen on tärkeää tohtorin tutkinnon opintojen (muiden kuin väitöskirja) ja väitöskirjan mitoituksen ja ohjauksen kannalta. Tiedekuntakeskusteluissa todettiin, että opinnäytetyön ja sen aiheen rajaus ovat ohjaajan vastuulla ja se tulisi tehdä siten, että neljä vuotta kokopäivätoimista opiskelua riittää koko tutkinnon suorittamiseen.

Koska huomattava osa jatko-opiskelijoista ei käytännössä voi opiskella ainakaan koko opintoaikansa kokopäivätoimisesti, on myös osa-aikaisten opiskelijoiden opiskelumahdollisuuksista huolehdittava. Lisäksi tulee pitää huolta siitä, että näidenkin opiskelijoiden opinnot voivat edetä sujuvasti ja tutkinnon suorittaminen neljän vuoden nettoajassa on mahdollista.

Esitys 2:

Tohtorin tutkinnon voi suorittaa joko koko- tai osa-aikaisesti opiskellen. Myös osa-aikaisesti opiskelevien opiskelumahdollisuuksista huolehditaan ja niitä kehitetään.

Esitys 3:

Tohtorin tutkinto mitoitetaan siten, että sen voi suorittaa kokopäivätoimisesti opiskellen neljässä vuodessa.

Opetusministeriö ei ole kannattanut koko tohtorin tutkinnon mitoittamista opintopisteinä. Osa valtakunnallisista alakohtaisista valmisteluryhmistä on päätenyt ministeriön kannalle ja osa kannattaa tutkinnon ja sen kaikkien osien mitoittamista opintopisteinä. Joka tapauksessa muut tohtorin tutkintoon kuuluvat opinnot kuin väitöskirja (esim. tentit, kurssit ja seminaarit) voidaan määritellä opintopisteinä.

Esitys 4:

Tohtorin tutkinnon kokonaislaajuutta ja väitöskirjan laajuutta ei ilmaista opintopisteinä. Sen sijaan tohtorin tutkintoon kuuluvat opinnot mitoitetaan opintopisteinä.

Tohtorin tutkintoon kuuluvat opinnot ja niiden laajuus

Helsingin yliopistossa kaikkiin tohtorin tutkintoihin kuuluu väitöskirjan lisäksi muita opintoja. Näiden opintojen laajuus vaihtelee eri alojen tutkinnoissa. Valtakunnallisten alakohtaisten valmisteluryhmien mukaan opintojen laajuus voi vaihdella 60 ja 80 opintopisteen välillä.

Esitys 5:

Tohtorin tutkintoon kuuluu väitöskirjan lisäksi 60-80 opintopisteen jatko-opinnot. Lääketieteen, hammaslääketieteen ja eläinlääketieteen tohtorin tutkintoihin väitöskirjan lisäksi kuuluvat jatko-opinnot ovat laajuudeltaan 40-60 opintopistettä.

Esitys 6:

Tohtorin tutkintoon kuuluvien opintojen tulee tukea opinnäytetyötä ja antaa valmiuksia sekä tutkijan tehtäviin että muihin vaativiin asiantuntijatehtäviin.

Tohtorin tutkintoon kuuluu oman tutkimusalan opintojen lisäksi tieteidenfilosofian opintoja, tutkimusetiikan opintoja ja kansainvälistä tieteellistä toimintaa sekä yleisiä asiantuntijuuteen valmentavia osuuksia, joita voivat olla esimerkiksi johtaminen, yliopistopedagogiikka, tieteellinen viestintä ja projektityöskentely.

Tohtorin tutkintoon sisältyvät opinnot voidaan järjestää joko erillisinä opintojaksoina tai opinnäytetyöhön integroituina. Opetusta ja erillisiä kursseja voidaan järjestää tarpeen mukaan tiedekunta-, kampus- tai yliopistotasolla. Tohtorin tutkintoon voi sisältyä opintoja muista yliopistoista Suomessa tai ulkomailla. Myös tutkijakoulujen opetustarjontaa tulee voida käyttää laajasti hyväksi. Opinnäytetyöhön integroidut opinnot on toteutettava suunnitelmallisesti.

Tohtorin tutkinnon vaativuuteen voidaan ottaa kantaa yliopiston tutkimuspoliittisessa ohjelmassa.

Jatko-opiskelijaksi valintojen yleiset periaatteet

Kelpoisuudesta tieteellisiin jatko-opintoihin säädetään 2005 voimaan tulleessa yliopistolain 18 a §:n 3 momentissa. Sen mukaan kelpoisuuden voi saada eri tavoin: suorittamalla soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon tai suorittamalla ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin opintoihin tai osoittamalla muulla tavoin riittävät tiedot ja valmiudet jatko-opintoihin.

Jatko-opiskelijaksi valinnan tavoitteena on saada lahjakkaita, motivoituneita ja sitoutuneita jatko-opiskelijoita. Valinta voidaan järjestää jatkuvana valintana tai tiettyihin hakuaikoihin sidottuna. Valinnan kriteereistä tulee päättää etukäteen, ja ne tulee myös ilmoittaa etukäteen hakijoille. Kriteereinä voidaan käyttää esimerkiksi menestystä aiemmissa opinnoissa (pro gradu – tutkielman arvosana, pääaineopintojen arvosanoja jne.), opintosuunnitelmaa, tutkimussuunnitelmaa, julkaisuja tai olemassa olevaa rahoitusta. Jatko-opiskelijoiden rekrytointivaiheessa varmistetaan, että opiskelijoilla on riittävät ja ajanmukaiset perustiedot, jotka antavat edellytykset jatko-opinnoissa etenemiselle. Rekrytointivaiheessa tulee tarvittaessa ohjata opiskelijoita haakeutumaan muihin yliopistoihin jatko-opiskelijaksi esimerkiksi silloin, kun väitöskirjan aihepiiristä ei ole saatavissa ohjausta tai ohjaajaresursseja ei muutoin ole mahdollista tarjota. Jatko-opiskelijavalinnan valmistelussa useat tiedekunnat ja laitokset käyttävät jatkokoulutustoimikuntaa tai vastaavaa ryhmää.

Esitys 7:

Jatko-opintoihin valinta perustuu etukäteen päätettyihin ja ilmoitettuun valintakriteereihin ja systemaattiseen opiskelijavalintaan. Jatko-opintoihin valittaessa varmistetaan, että opiskelija voi saada oman väitöskirjansa aihepiiristä korkeatasoista ohjausta ja tukea.

Jatko-opiskelijavalinnan valmistelussa on suositeltavaa käyttää tiedekunta- tai laitostasolla toimivaa jatkokoulutustoimikuntaa tai muuta vastaavaa ryhmää.

On suositeltavaa, että jatko-opiskelijalla on vain yksi tohtorin tutkinnonsuoritusoikeus kerrallaan ja että hän uuden paikan vastaanottaessaan luopuu mahdollisesta aiemmasta tutkinnonsuoritusoikeudesta. Ohjauksen keinoin ja henkilökohtaisen opintosuunnitelman avulla pyritään siihen, että opiskelija keskittyy yhteen tutkintoon, mutta voi silti joustavasti suorittaa monitieteisiä opintoja.

Arvosteluasteikot

Esitys 8:

Tohtorin tutkintoon kuuluvien opintojen arvostelussa käytetään yleistä arvosteluasteikkoa 0-5 (5=erinomainen, 4=kiitettävä, 3=hyvä, 2=tyydyttävä, 1=välttävä, 0=hylätty). Sen lisäksi voidaan käyttää hyväksyty-hylätty -arvostelua tiedekunnan päätöksen mukaisesti.

Opintosuoritusten arvostelua ja kuulustelua koskevan johtosäännön 31 §:n mukaan tiedekunta-neuvosto antaa pysyväismääräykset väitöskirjan arvostelussa käytettävästä arvosana-asteikosta. Tiedekunnissa on väitöskirjojen arvostelussa käytössä sekä 8-portainen latinankielinen asteikko että 3-portainen hylätty/hyväksyty/kiittäen hyväksyty –asteikko.

Esitys 9:

Väitöskirjan arvostelussa suositellaan käytettäväksi 8-portaista arvosteluasteikkoa (laudatur, eximia cum laude approbatur, magna cum laude approbatur, cum laude approbatur, non sine laude approbatur, lubenter approbatur, approbatur, improbatur=hylätty). Tiedekunta voi päättää, käytetäänkö sen sijasta 3-portaista arvosteluasteikkoa (kiittäen hyväksyty/hyväksyty/hylätty).

Arvosteluasteikon arvosanojen perusteista tulee laatia selkeät kuvaukset.

Opintojen ohjaus ja henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS)

Jatko-opintojen ohjauksella on keskeinen rooli jatko-opintojen käynnistämisessä ja edistämisesä. Jokaisella jatko-opiskelijalla tulee olla sovittuna yksi tai useampi ohjaaja. Ohjaussuhteen turvaamiseksi koko väitöskirjatyön ajaksi on suositeltavaa, että ohjaajia on useampia. Tällöin esimerkiksi kahdesta ohjaajasta toinen voi olla tutkijana varttuneempi ja toinen nuorempi. Ohjaukseen liittyvien lukkiutuneiden ongelmatilanteiden varalta olisi myös hyvä määritellä asian ratkaisusta vastaava taho (esimerkiksi varadekaani).

Ohjauksen tavoitteena on jatko-opiskelijoiden sitoutuminen opiskeluun tohtorin tutkinnon suorittamiseksi ja yliopiston, tiedekunnan ja laitoksen sitoutuminen tarvittavan opetuksen, säännöllisen ohjauksen ja tukipalvelujen järjestämiseen. Ohjaaja- ja jatko-opiskelija sopivat ohjaussuhteen alkuvaiheessa yhteistyön periaatteista.

Esitys 10:

Jokaisella jatko-opiskelijalla tulee olla nimetty yksi tai useampi ohjaaja. On suositeltavaa, että ohjaajia nimetään useita tai että ohjauksesta vastaa nimetty seurantaryhmä.

Esitys 11:

Jatko-opintojen alkuvaiheen ohjaukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Jatko-opiskelija tulee perehdyttää jatko-opiskeluun ja häntä tulee ohjata opetustarjonnan hyödyntämisessä. Lisäksi jatko-opiskelijan integroitumista tiedeyhteisöön tulee tukea.

Esitys 12:

Jokaisen jatko-opiskelijan tulee saada tarkoituksenmukaista ohjausta säännöllisesti.

Esitys 13:

Tiedekunnat laativat opintojen ohjauksen yleiset periaatteet, jotka sisältävät opiskelijan ja ohjaajan oikeudet ja velvollisuudet.

Esitys 14:

Kaikki jatko-opiskelijat tekevät henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS), jota päivitetään yhdessä ohjaajan kanssa koko opintojen ajan.

Tiedekunnissa tulee hyödyntää mahdollisimman laajasti tutkijakouluissa käytetyt ohjauksen hyvät käytännöt. Lisäksi ohjauksen vaatimat resurssit tulee ottaa huomioon opettajien kokonaisyöajassa.

Tiedekunta antaa tarkemmat määräykset henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekemisestä ja päivittämisestä, mm. päivitysten määrästä ja väliajoista. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekemisessä voidaan käyttää välineenä eHOPSia.

Opintojen etenemisen seuranta

Kaikkien tohtorikoulutettavien, myös tutkijakouluissa olevien jatko-opiskelijoiden opintojen ja tutkimustyön etenemistä seurataan systemaattisesti tiedekunnissa. Seuranta on osa ohjausjärjestelmää ja henkilökohtaista opintosuunnitelmaa. Tämän lisäksi yliopistossa otetaan käyttöön yhtenäinen jatko-opiskelijoiden rekisteriseulonta Oodissa.

Esitys 15:

Opintojen etenemistä seurataan tiedekunnissa systemaattisesti. Seurannan välineenä käytetään henkilökohtaista opintosuunnitelmaa (HOPS).

Yliopiston opiskelijarekisterin tietojärjestelmiä kehitetään tohtorikoulutuksen seurantaan ja tilastointia palveleviksi.

Ohjauksessa ja seurannassa hyödynnetään laajasti sähköisiä järjestelmiä. Oodin eHOPS –työkalua kehitetään näihin tarkoituksiin soveltuvaksi.

Rekisteriseulonta toteutetaan seitsemän vuoden kuluttua jatko-opintojen aloittamisesta. Tämän jälkeen edellytetään läsnäolevaksi ilmoittautuvalla ohjaajan kanssa päivitettyä henkilökohtaista opintosuunnitelmaa. Opintosuunnitelma on voimassa korkeintaan kolme vuotta kerrallaan. Seulonta koskee kaikkia jatko-opiskelijoita. Rehtori päättää seulonnan käytännön toteutuksesta.

III MUIDEN JATKOTUTKINTOJEN LINJAUKSIA

Lisensiaatin tutkinto voi poikkeustapauksissa olla itsenäinen tieteellinen jatkotutkinto tai välitutkinto tohtorin tutkintoa tavoittelevalle. Sillä on eräillä aloilla itsenäinen asema ammatillisena pätevyystutkintona tai erikoistumistutkintona (esimerkiksi ammattikorkeakoulun yliopettajilta edellytetään lisensiaatin tutkintoa).

Lääketieteen, hammaslääketieteen ja eläinlääketieteen alalla lisensiaatin tutkinto on ylempi korkeakoulututkinto. Lääketieteen, hammaslääketieteen ja eläinlääketieteen aloilla voi suorittaa jatkotutkintona erikoislääkärin, erikoishammaslääkärin ja erikoiseläinlääkärin tutkinnon.

Lisensiaatin tutkinto

Esitys 16:

Lisensiaatin tutkintoon opinnäytetyön lisäksi kuuluvat opinnot ovat samat (60-80 op) kuin tohtorin tutkinnossa, mikäli kyseessä ei ole erikoistumistutkinto tai ammatillisesti suuntautunut lisensiaatin tutkinto. Erikoistumistutkintoihin ja ammatillisesti suuntautuneisiin lisensiaatin tutkintoihin kuuluvista opinnoista päättää tiedekunta.

Lisensiaatin tutkintoon kuuluvan opinnäytetyön (lisensiaatintyö) laajuudesta päättää tiedekunta.

Lisensiaatin tutkintoon kuuluvien opintojen arvosteluasteikot ovat samat kuin tohtorin tutkinnon opintojen arvostelussa. Lisensiaatintyö arvostellaan tiedekunnan päätöksen mukaisesti joko 8-portaisella arvosteluasteikolla (laudatur, eximia cum laude approbatur, magna cum laude approbatur, cum laude approbatur, non sine laude approbatur, lubenter approbatur, approbatur, improbatur=hylätty) tai 3-portaisella arvosteluasteikolla (kiittäen hyväksyty/hyväksytty/hylätty).

Erikoislääkärin, erikoishammaslääkärin ja erikoiseläinlääkärin tutkinto

Esitys 17:

Tiedekunnat päättävät erikoislääkärin, erikoishammaslääkärin ja erikoiseläinlääkärin tutkintojen rakenteita, sisältöjä ja arvosteluasteikkoja koskevista linjauksista.

IV TUTKIJAKOULUJEN JA TIEDEKUNTIEN YHTEISTYÖ TOHTORIKOULUTUKSESSA

Suomessa toimii tällä hetkellä 124 opetusministeriön rahoittamaa tutkijakoulua, joista 30 on Helsingin yliopistossa koordinoituja. Tutkijakoulut voivat olla monialaisia ja yliopistojen välisiä.

Esitys 18:

Tutkijakoulujen ja tiedekuntien tulee toimia kiinteässä yhteistyössä.

Tutkijakoulujen tarjoamaa koulutusta tulee voida hyödyntää laajemminkin tiedekunnassa ja koko yliopistossa.

V KANSAINVÄLISTEN YHTEISTUTKINTOJEN PERIAATTEET

Yliopiston strategisena tavoitteena on koulutusyhteistyö korkeatasoisten ulkomaisten tutkimusyliopistojen kanssa. Yksi tapa toteuttaa kansainvälistä yhteistyötä ovat kansainväliset yhteistutkinnot.

Kansainvälisessä koulutusyhteistyössä ja yhteistutkinto-ohjelmissa joudutaan sovittamaan yhteen eri maiden ja yliopistojen säädökset, joten liian tiukat tutkintomääräykset voivat estää yhteistyön. Jatkokoulutusta koskeviin määräyksiin onkin sisällytettävä joustoa siten, että Helsingin yliopiston laitokset ja tiedekunnat voivat osallistua korkeatasoisten kansainvälisten yhteistutkinto-ohjelmien järjestämiseen ja että väitöskirjatyön yhteinen, kansainvälinen ohjaus mahdollistuu.

Yhteistutkinnoissa tulee noudattaa Helsingin yliopiston tutkintoja koskevia määräyksiä.

Esitys 19:

Kansainvälisistä yhteistutkinnoista sovitaan erillisissä sopimuksissa etukäteen sopijaosapuolten kesken. Sopimuksen allekirjoittavat Helsingin yliopistossa rehtori ja dekaani.

Sopimukseen sisällytetään ainakin seuraavat asiat: ohjelman tavoitteet ja sen toteutukseen osallistuvat tahot; opiskelijavalinnan kriteerit ja toteutus ja kullekin osallistuvalla yliopistolla määritellyt opiskelijakiintiöt sekä opiskelijan kotiyliopiston määrittely; tutkinnon myöntämisen kriteerit ja tutkintotodistuksen antaminen; työnjako sekä taloudelliset vastuut ohjelman toteutuksessa; opiskelija- ja opettajavaihdon käytännön järjestelyt sekä väitöskirjatyön ohjauksen järjestäminen, ml. yhteisohjaus, ja väittelykäytännöt.

VI JATKOKOULUTUKSEEN LIITTYVÄ TIEDOTTAMINEN

Jatkokoulutusta koskevaa tiedottamista ja tiedotusmateriaalia tulisi kehittää sekä koko yliopiston että tiedekuntien ja laitosten tasolla. Jatkokoulutusta koskevassa tiedottamisessa keskeistä on, että se suunnataan ja toteutetaan tavoitteellisesti.

Esitys 20:

Jatko-opiskelua koskevaa kotimaista ja kansainvälistä tiedottamista ja tiedotusmateriaalia kehitetään.

Kansainväliseen rekrytointiin liittyvää tiedottamista kehitetään ja suunnataan erityisesti yliopiston strategian mukaisesti keskeisille verkostoille ja yhteistyökumppaneille.

VII SIIRTYMÄVAIHE JA LINJAUSTEN VOIMAANTULO

Siirtymävaiheen yleiset periaatteet

Yliopistolain mukaan tutkinnonuudistuksen siirtymävaihe päättyy arkkitehdin, diplomi-insinöörin, maisema-arkkitehdin, eläinlääketieteen lisensiaatin, hammaslääketieteen lisensiaatin ja lääketieteen lisensiaatin tutkinnoissa 31.7.2010. Muilla aloilla siirtymävaihe päättyy 31.7.2008. Yliopistot määräävät siirtymiseen liittyvistä järjestelyistä. Siirtymävaiheen päätyttyä vanhan tutkintojärjestelmän mukaisia tutkintoja ei voi suorittaa.

Esitys 21:

Jatko-opiskelijoiden siirtyminen uuden tutkintojärjestelmän opintoihin tulee organisoida mahdollisimman joustavaksi kaikille opiskelijoille. Sekä siirtymistä koskevia periaatteita päätettäessä että yksittäisten opiskelijoiden opintoja koskevia ratkaisuja tehtäessä on huolehdittava siitä, ettei siirtyminen tarpeettomasti hankaloita tai pidennä opintoaikaa; esimerkiksi aiemmat opinnot pyritään sisällyttämään mahdollisimman täysimääräisinä uuteen tutkintoon.

Tiedekunnat laativat ohjeet siirtymävaiheen menettelytavoista ja tiedottavat niistä omille jatko-opiskelijoilleen.

Linjausten voimaantulo

Periaatepäätökset ja linjaukset koskevat kaikkia jatko-opiskelijoita, jotka aloittavat opintonsa 1.8.2007 tai sen jälkeen. Niitä sovelletaan myös niihin opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen 1.8.2007 ja siirtyneet suorittamaan tutkintoaan uuden tutkintojärjestelmän mukaisesti.

Tiedekunnat laativat tarkemmat ohjeet periaatepäätösten ja linjausten soveltamisesta.